

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 19/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava-Staré Mesto, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry v konaní ČVS: PPZ-133/NKA-ZA2-2020, postupu Krajskej prokuratúry v Nitre v konaní sp. zn. Kv 72/21/4440, postupu Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 3Tk/2/2021, postupu Krajského súdu v Nitre v konaní sp. zn. 2To/32/2023 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 5Tdo/11/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 25. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „NAKA“), postupom krajskej prokuratúry, postupom okresného súdu, postupom krajského súdu a postupom najvyššieho súdu v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Súčasne žiada priznať mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V konaní NAKA identifikovanom v záhlaví tohto uznesenia bolo sťažovateľovi 22. júna 2020 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie alebo obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), f) a i) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Pre takto kvalifikovaný skutok podal prokurátor na sťažovateľa 22. septembra 2021 obžalobu.

3. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3Tk/2/2021 z 18. januára 2023 bol sťažovateľ uznávaný vinným zo skutku právne kvalifikovaného v obžalobe. Za to bol sťažovateľovi uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad v trvaní 2 rokov. Proti rozsudku okresného súdu uplatnili odvolania sťažovateľ a prokurátor. O podaných odvolaniach rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2To/32/2023 z 23. júna 2023 tak, že rozsudok okresného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. b) a d) Trestného poriadku zrušil a s poukazom na § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám uznal sťažovateľa vinným zo skutku právne kvalifikovaného v obžalobe. Za to krajský súd uložil sťažovateľovi nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad v trvaní 2 rokov.

4. Sťažovateľ podal 4. januára 2024 okresnému súdu návrh na povolenie obnovy daného trestného konania, o ktorom nebolo do času uplatnenia ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 8. januára 2024 aj dovolanie, o ktorom nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Keďže sťažovateľov návrh na povolenie obnovy konania súvisí s uplatneným dovolaním, sťažovateľ navrhol zákonnému sudcovi konajúcemu o danom návrhu, aby vo veci rozhodol až po rozhodnutí o dovolaní. Zákonný sudca tento podnet akceptoval a už dvakrát (7. augusta 2024 a 16. októbra 2024) nariadil termín konania verejného zasadnutia o návrhu. Vo veci obnovy konania sa však do podania ústavnej sťažnosti nerozhodlo, pretože najvyšší súd nerozhodol o sťažovateľovom dovolaní. V danom trestnom konaní, ktoré prebieha od roku 2020 (osobitne v konaní o dovolaní), tak dochádza k sťažovateľom nezapríčeným priet'ahom. Sťažovateľ podal dovolanie okresnému súdu 8. januára 2024 a najvyšší súd vo veci do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol a ani nenariadil termín rozhodnutia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K postupu NAKA:

7. Postup vyšetrovateľa pri úkonoch podľa Trestného poriadku podlieha dozoru prokuratúry tak, ako to vyplýva z § 230 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Dozor prokurátora v prípravnom konaní sa vykonáva nielen z úradnej moci (*ex officio*), ale aj na základe osobitného návrhu tak, ako to vyplýva z § 210 Trestného poriadku, podľa ktorého znenia účinného v rozhodnom čase obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní s tým, že prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť. Preto bolo v právomoci prokurátora preskúmať akýkoľvek postup policajta v trestnom konaní a vyjadriť sa k tomu, či bol v súlade so zákonom. Táto právomoc prokurátora je však obmedzená subjektmi, ktoré sa ho môžu domáhať. Sťažovateľ mal v danej veci procesné postavenie obvineného, a preto mu nič nebránilo v tom, aby sa odstránenia porušenia svojich práv postupom policajta domáhal podľa § 210 Trestného poriadku (m. m. napr. III. ÚS 455/2022). V ústavnej sťažnosti a jej prílohách sťažovateľ využitie tohto prostriedku nápravy netvrdil, tým menej preukázal. V súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou teda ústavný súd uvádza, že sťažovateľ vo vzťahu k postupu NAKA nevyužil právny prostriedok, ktorý mu v okolnostiach prípadu priznávala účinná právna úprava. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.2. K postupu krajskej prokuratúry:

8. Ak ide o postup krajskej prokuratúry, tak ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k takému zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. napr. IV. ÚS 225/05). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05). V súvislosti s námietkou deficitu v postupe krajskej prokuratúry je tak pre ústavný súd podstatné, že týmto postupom v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohlo dochádzať k zásahom do označených práv sťažovateľa. Trestné konanie vo veci samej bolo ku dňu uplatnenia ústavnej sťažnosti právoplatne ukončené, čo znamená, že v danom prípade už bol nastolený stav právnej istoty. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť

v rozsahu smerujúcom proti postupu krajskej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.3. K postupu okresného súdu a postupu krajského súdu:

9. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (*in fine*) ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoli'vek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadenom súde, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa sťažnosť nevybaví podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. Ústavný súd už opakovane vyriekol, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (m. m. napr. II. ÚS 243/2023, IV. ÚS 148/2024). Z ústavnej sťažnosti pritom nevyplýva, že by sťažovateľ v súvislosti s postupom okresného súdu a postupom krajského súdu uplatnil sťažnosť pre nečinnosť. To znamená, sťažovateľ nevyužil účinný právny prostriedok ochrany svojho základného práva, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

IV.4. K postupu najvyššieho súdu:

10. V súvislosti s postupom najvyššieho súdu poukazuje ústavný súd na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyriekol, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. napr. I. ÚS 42/01). Pritom ani skutočnosť, že súd nevykonáva žiadne úkony, nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (m. m. napr. III. ÚS 106/2018).

11. V rámci zisťovania objektívnych skutočností potrebných na prijatie rozhodnutia pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na najvyššom súde zistil, že dovolanie sťažovateľa z 8. januára 2024 bolo najvyššiemu súdu predložené 15. februára 2024. Ústavný súd mal teda v avizovanom rozsahu predmet konania ustálený tak, že od doručenia dovolania najvyššiemu súdu (15. februára 2024) až do podania ústavnej sťažnosti (25. septembra 2024) ubehlo necelých 8 mesiacov. Takto časovo vymedzené obdobie možno so zreteľom na rozsah trestnej činnosti, zložitost' veci, cezhraničné presahy (medzinárodná organizovaná skupina) a viacero zainteresovaných osôb, proti ktorým sa vedú samostatné trestné konania, považovať stále

za časový úsek, ktorý v okolnostiach prejednávanej veci nevykazuje významné prietahy v konaní o podanom dovolaní.

12. Navyše, dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno výnimočne (len v osobitne zákonom stanovených prípadoch) napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré už nadobudlo atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (m. m. napr. III. ÚS 630/2015). Mimoriadnosť dovolania spočíva v tom, že dovolateľ sa ním dovoľáva prieskumu už právoplatných odsudzujúcich rozsudkov. Dovolanie sa teda uplatňuje po tom, ako bola vec posúdená dvomi súdnymi inštanciami, v dôsledku čoho sa pre sťažovateľa už nastolila právna istota vo veci samej. Ústavný súd tak akcentuje, že napriek tomu, že aj pri rozhodovaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch je potrebné dodržiavať ústavne akceptovateľný štandard rýchlosti a včasnosti pri rozhodovaní, prietahy len v dovolacom konaní sa môžu za určitých okolností hodnotiť miernejšie (v porovnaní s prietahmi v konaní pred prvým stupňom a druhým stupňom), a to predovšetkým z hľadiska už dosiahnutej právnej istoty dovolateľa vo veci samej z dôvodu existencie právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia (m. m. napr. I. ÚS 236/2022).

13. V nadväznosti na uvedené ústavný súd akcentuje, že v sťažovateľovej veci po právoplatnom ukončení trestného konania, ktoré sa upína na rozsudok krajského súdu (z 23. júna 2023), existoval po dobu viac ako 6 mesiacov nijako nespochybný právny stav nastolený rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľ uplatnil návrh na povolenie obnovy konania a dovolanie až následne, v januári 2024 (bod 4 dôvodov tohto uznesenia). Trestný poriadok pritom v § 370 ods. 1 umožňuje podať dovolanie v prospech obvineného až do troch rokov od právoplatného skončenia konania vo veci samej. Táto črta právnej úpravy, ktorá sa vyznačuje značnou mierou ústretovosti voči právoplatne odsúdeným, však sama osebe nemôže ústiť do záveru, podľa ktorého je aj šesťmesačná procesná pasivita na strane sťažovateľa potrebné len na základe neskôr podaného dovolania považovať za obdobie započítateľné do celkovej dĺžky trestného konania (na ťarchu štátnych orgánov).

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade postupom najvyššieho súdu, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi namietaným postupom a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd je toho názoru, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba ústavne relevantná súvislosť medzi postupom najvyššieho súdu a argumentačnými líniami formulovanými v ústavnej sťažnosti. Povedané inak, postup najvyššieho súdu nedosahuje takú ústavno-právne významnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd v tomto rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. V závere ústavný súd pripomína, že toto uznesenie nezakladá prekážku rozsúdenej veci (*res iudicata*) a v prípade trvajúcej nečinnosti najvyššieho súdu v ďalšom priebehu konania o sťažovateľovom dovolaní sa sťažovateľ môže obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu